

SPIS TREŚCI

Od autorów.	17
---------------------	----

CZĘŚĆ OGÓLNA

ROZDZIAŁ 1

EPIDEMIOLOGIA CHOROÓB ALERGICZNYCH SKÓRY	21
---	-----------

Edward Rudzki

ROZDZIAŁ 2

ATOPIA	25
-------------------------	-----------

Edward Rudzki

ROZDZIAŁ 3

ROLA CZYNNIKÓW GENETYCZNYCH	27
--	-----------

Genetyczne uwarunkowania odpowiedzi immunologicznej	27
---	----

Wiesław Gliški

Predyspozycja do atopii i powstania chorób alergicznych	32
---	----

Wiesław Gliški

ROZDZIAŁ 4

POWSTAWANIE SWOISTEJ ODPOWIEDZI IMMUNOLOGICZNEJ NA ALERGENY	37
--	-----------

Pochłanianie alergenu przez komórki prezentujące antygen	37
--	----

Wiesław Gliški

Prezentacja alergenu/antygeny przez komórki Langerhansa	39
---	----

Wiesław Gliški

Dojrzewanie i różnicowanie limfocytów T	42
---	----

Wiesław Gliški

Limfocyty T-B	45
-------------------------	----

Wiesław Gliški

ROZDZIAŁ 5

SPOSOBY PRZEKAZYWANIA SYGNAŁÓW W REAKCJI ALERGICZNEJ.	49
--	-----------

Chemokiny	49
---------------------	----

Wiesław Gliški

Cytokiny	54
Wiesław Glišski	
Cząsteczki adhezyjne	57
Wiesław Glišski	

ROZDZIAŁ 6

I MECHANIZM IMMUNOLOGICZNY (ALERGICZNY). . . . 61

Odpowiedź IgE-zależna: wprowadzenie	61
Wiesław Glišski	
Budowa cząsteczki IgE	66
Wiesław Glišski	
Receptory dla IgE.	68
Wiesław Glišski	
Regulacja wytwarzania IgE.	70
Wiesław Glišski	

ROZDZIAŁ 7

WCZESNA FAZA I TYPU REAKCJI ALERGICZNEJ:

MEDIATORY 75

Komórki wytwarzające histaminę – komórki tuczne i leukocyty zasadochłonne	75
Wiesław Glišski	
Histamina i jej receptory.	78
Wiesław Glišski	
Mechanizm wyzwalania histaminy z komórek tucznych i bazofilów.	81
Wiesław Glišski	
Objawy kliniczne związane z histaminą w chorobach alergicznych	83
Wiesław Glišski	

ROZDZIAŁ 8

WCZESNA FAZA I TYPU REAKCJI ALERGICZNEJ:

NEUROPEPTYDY 87

Udział neuropeptydów w reakcji alergicznej	87
Wiesław Glišski	
Inne neuropeptydy wpływające na układ immunologiczny.	91
Wiesław Glišski	

ROZDZIAŁ 9

PÓŹNA FAZA I TYPU REAKCJI ALERGICZNEJ 97

Mediatory fazy późnej	97
Wiesław Glišski	

Leukocyty kwasochłonne w późnej fazie reakcji alergicznej.	100
<i>Wiesław Gliński</i>	

ROZDZIAŁ 10

II MECHANIZM IMMUNOLOGICZNY (ALERGICZNY) . .	105
<i>Wiesław Gliński</i>	

ROZDZIAŁ 11

III MECHANIZM IMMUNOLOGICZNY (ALERGICZNY) .	109
<i>Wiesław Gliński</i>	

ROZDZIAŁ 12

IV MECHANIZM IMMUNOLOGICZNY (ALERGICZNY) . .	115
Wprowadzenie	115
<i>Wiesław Gliński</i>	
Alergeny kontaktowe	117
<i>Wiesław Gliński</i>	
Mechanizm powstawania alergicznego wyprysku kontaktowego	119
<i>Wiesław Gliński</i>	
Powstawanie objawów klinicznych	121
<i>Wiesław Gliński</i>	
Recyrkulacja limfocytów	124
<i>Wiesław Gliński</i>	
Zjawisko wywołania tolerancji/anergii i hamowanie (<i>down regulation</i>) uczulenia kontaktowego.	127
<i>Wiesław Gliński</i>	

ROZDZIAŁ 13

IMMUNOMODULACJA ODCZYNÓW ALERGICZNYCH . .	131
Immunoterapia swoista w chorobach alergicznych	131
<i>Wiesław Gliński</i>	
Kierunki rozwoju immunoterapii	134
<i>Wiesław Gliński</i>	

ROZDZIAŁ 14

NIEKTÓRE INNE ZAGADNIENIA	141
Idiosynkrazja na aspirynę.	141
<i>Edward Rudzki</i>	
Świąd	143
<i>Wiesław Gliński</i>	

ROZDZIAŁ 15

ALERGENY 147

Chrom 147

Edward Rudzki

1. Częstość uczulenia 147

2. Związki chromu trój- i sześciowartościowego 149

3. Przebieg i objawy uczulenia 150

4. *Cement dermatitis* 150

5. Alergia w warunkach niezawodowych 151

6. Przenikanie drogą doustną 153

Nikiel 156

Edward Rudzki

1. Częstość uczulenia 156

2. Grupy zwiększonego ryzyka uczulenia 158

3. Umiejscowienie zmian skórnych 160

4. Przedmioty uczulające 161

5. Doustne przenikanie niklu 163

6. Zawartość niklu w środowisku 164

Kobalt 167

Edward Rudzki

Złoto 170

Edward Rudzki

2-merkaptobenzotiazol 173

Edward Rudzki

1. *Rubber dermatitis* 173

2. Alergia na 2-MBT 174

Dwusiarczek czterometyloliuramu (TMTD) 177

Edward Rudzki

N-fenilo-N-izopropilo-p-fenylendwuamina (IPPD) 181

Edward Rudzki

Parafenylendwuamina (PPD) 184

Edward Rudzki

Mieszanina perfumowa (*perfume mix*) 188

Edward Rudzki

Balsam peruwiański 192

Edward Rudzki

Lanolina 197

Edward Rudzki

Neomycyna 200

Edward Rudzki

Chloromycetyna 204

Edward Rudzki

Anestezyna 205

Edward Rudzki

Kortykosteroidy	207
<i>Edward Rudzki</i>	
Estry kwasu p-hydroksybenzoesowego	212
<i>Edward Rudzki</i>	
Formalina.	216
<i>Edward Rudzki</i>	
Mertiolat	221
<i>Edward Rudzki</i>	
Terpentyna	224
<i>Edward Rudzki</i>	
Kalafonia	227
<i>Edward Rudzki</i>	
Żywice epoksydowe i ich utwardzacze	229
<i>Edward Rudzki</i>	
Mleko krowie	232
<i>Edward Rudzki</i>	
Jaja kurze	236
<i>Edward Rudzki</i>	
Mięso rybne	240
<i>Edward Rudzki</i>	
Orzeszki ziemne (arachidowe)	243
<i>Edward Rudzki</i>	
Pylek roślin	245
<i>Edward Rudzki</i>	
Naskórki ssaków	249
<i>Edward Rudzki</i>	
Grzyby pleśniowe	255
<i>Edward Rudzki</i>	
Kurz	258
<i>Edward Rudzki</i>	
Lateks	265
<i>Edward Rudzki</i>	
Penicyliny	271
<i>Edward Rudzki</i>	
Jady owadów	276
<i>Edward Rudzki</i>	

ROZDZIAŁ 16

METODY DIAGNOSTYCZNE 283

Punktowe testy skórne (testy <i>prick</i>).	283
<i>Wiesław Glišński</i>	

Próby płatkowe	290
<i>Edward Rudzki</i>	
Próby otwarte	296
<i>Edward Rudzki</i>	
Płatkowa próba skórna w diagnostyce AZS (<i>atopy patch test</i>)	297
<i>Wiesław Glišński</i>	
Próby prorocze	302
<i>Edward Rudzki</i>	
Metoda ROAT	304
<i>Edward Rudzki</i>	
Doustne podawanie alergenów kontaktowych	306
<i>Edward Rudzki</i>	
Metoda DBPCFC	308
<i>Edward Rudzki</i>	
Metoda SAFT	310
<i>Edward Rudzki</i>	
Badanie IgE <i>in vitro</i>	311
<i>Wiesław Glišński</i>	
Test RIST	311
Test PRIST	311
Test CAP-FEIA lub ELISA	312
Metody oznaczania swoistych przeciwciał IgE	313

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

ROZDZIAŁ 17

POKRZYWKA.	319
Odmiany pokrzywki	319
<i>Edward Rudzki</i>	
Mechanizm powstawania pokrzywki	324
<i>Wiesław Glišński</i>	
Diagnostyka pokrzywek	327
<i>Wiesław Glišński</i>	
Obraz kliniczny	331
<i>Edward Rudzki</i>	
Pokrzywka ostra alergiczna	334
Leczenie	336
<i>Edward Rudzki</i>	
Pokrzywka ostra niealergiczna	338
<i>Edward Rudzki</i>	

Pokrzywka ostra nawrotowa (<i>urticaria acuta recurrens</i>)	340
Edward Rudzki	
Pokrzywka typu choroby posurowiczej (<i>urticaria serum sickness type</i>)	341
Leczenie	342
Edward Rudzki	
Pokrzywka autoimmunologiczna	343
Wiesław Glišński	
Autoprzeciwciała IgG-anty IgE	344
Autoprzeciwciała IgG-anty FcεR1	346
Przewlekła pokrzywka alergiczna	348
Edward Rudzki	
Przewlekła pokrzywka idiopatyczna (nieautoimmunologiczna)	350
Leczenie	352
Edward Rudzki	
Pokrzywka wywołana przez aspirynę i dodatki pokarmowe (aspirynowa) . .	354
Edward Rudzki	
Pokrzywka opóźniona z ucisku (<i>delayed pressure urticaria</i>).	360
Leczenie	361
Edward Rudzki	
Pokrzywka wywołana. Dermografizm (<i>urticaria provocata</i>).	363
Leczenie	364
Edward Rudzki	
Pokrzywka z zimna (<i>urticaria e frigore</i>)	366
Leczenie	367
Edward Rudzki	
Pokrzywka cholinergiczna	370
Leczenie	371
Edward Rudzki	
Pokrzywka świetlna (<i>solar urticaria</i>)	372
Leczenie	373
Edward Rudzki	
Pokrzywka kontaktowa toksyczna	374
Edward Rudzki	
Pokrzywka kontaktowa alergiczna i anafilaktoidalna	375
Leczenie	376
Edward Rudzki	
Pozostałe odmiany pokrzywki	379
Edward Rudzki	
Rodzinny obrzęk naczynioruchowy	381
Leczenie	382
Edward Rudzki	
Leczenie pokrzywek.	384
Wiesław Glišński	
Leki przeciwhistaminowe.	384

Postępowanie terapeutyczne w poszczególnych odmianach pokrzywek	388
---	-----

ROZDZIAŁ 18

DUŻE MIEJSCOWE ODCZYNY (LLR).	393
--	------------

Edward Rudzki

ROZDZIAŁ 19

OAS – ZESPÓŁ ALERGII JAMY USTNEJ	395
---	------------

Objawy	395
------------------	-----

Edward Rudzki

Wywołujące antygeny	398
-------------------------------	-----

Edward Rudzki

Leczenie	401
--------------------	-----

Edward Rudzki

ROZDZIAŁ 20

ZESPÓŁ LATEKSOWO-OWOCOWY	405
---	------------

Edward Rudzki

ROZDZIAŁ 21

ATOPOWE ZAPALENIE SKÓRY	411
--	------------

Etiopatogeneza – mechanizmy alergiczne.	411
---	-----

Wiesław Glišński

Odpowiedź swoista na alergen	411
--	-----

Odpowiedź autoalergiczna	415
------------------------------------	-----

Odpowiedź na superantygeny.	416
-------------------------------------	-----

Etiopatogeneza – mechanizmy niealergiczne I: defekt ektodermalny i rola neuropeptydów	420
--	-----

Wiesław Glišński

Etiopatogeneza – mechanizmy niealergiczne II: defekt ektodermalny, niedobór ceramidów i zaburzenia psychosomatyczne	425
--	-----

Edward Rudzki

Kryteria Hanifina i Rajki i ich modyfikacja	429
---	-----

Edward Rudzki

Alergia pokarmowa	434
-----------------------------	-----

Edward Rudzki

Alergia wziewna i powietrzno pochodna.	440
--	-----

Edward Rudzki

Objawy chorobowe	444
----------------------------	-----

Edward Rudzki

Przebieg schorzenia	449
-------------------------------	-----

Edward Rudzki

Ocena nasilenia objawów chorobowych	451
<i>Edward Rudzki</i>	
Współistnienie innych chorób alergicznych.	453
<i>Edward Rudzki</i>	
Rokowanie	459
<i>Edward Rudzki</i>	
Profilaktyka.	462
<i>Edward Rudzki</i>	
Leczenie AZS	466
<i>Wiesław Glišński</i>	
Postępowanie diagnostyczne i lecznicze wynikające z patomechanizmu AZS	466
ROZDZIAŁ 22	
WYPRYSK.	473
Etiopatogeneza	473
<i>Wiesław Glišński</i>	
Obraz kliniczny.	476
<i>Edward Rudzki</i>	
Wyprysk kontaktowy alergiczny	478
<i>Edward Rudzki</i>	
Wyprysk kontaktowy z podrażnienia	481
<i>Edward Rudzki</i>	
Wyprysk potnicowy (<i>eczema dyshidroticum</i>)	484
<i>Edward Rudzki</i>	
Wyprysk zawodowy.	486
<i>Edward Rudzki</i>	
Wyprysk powietrznopochodny rolników	490
<i>Edward Rudzki</i>	
Wyprysk powietrznopochodny przemysłowy	494
<i>Edward Rudzki</i>	
Wyprysk pieniążkowaty (<i>dermatitis nummularis</i>).	497
<i>Edward Rudzki</i>	
Wyprysk podudzi (<i>eczema cruris, stasis dermatitis</i>).	499
<i>Edward Rudzki</i>	
Wyprysk rąk	503
<i>Edward Rudzki</i>	
Pozostałe odmiany wyprysku	505
<i>Edward Rudzki</i>	
Wskaźnik MOAHLFA	507
<i>Edward Rudzki</i>	
Leczenie wyprysku	509
<i>Wiesław Glišński</i>	

Zasady leczenia ogólnego i miejscowego	509
Profilaktyka wyprysku	515
<i>Wiesław Glišński</i>	

ROZDZIAŁ 23

PROTEIN CONTACT DERMATITIS	519
<i>Edward Rudzki</i>	

ROZDZIAŁ 24

POLEKOWE ZMIANY SKÓRNE	523
Rumienie alergiczne i polekowe	523
<i>Wiesław Glišński</i>	
Rumieniowe zmiany skórne	524
<i>Wiesław Glišński</i>	
Rumień wielopostaciowy (<i>erythema multiforme</i>)	524
Zespół Stevensa-Johnsona	525
Zespół Lyella (TEN)	526
Rumień trwały (<i>erythema fixum</i>)	527
Rumień guzowaty (<i>erythema nodosum</i>)	528
Plamice alergiczne	530
<i>Wiesław Glišński</i>	
Plamica zwykła wywołana alergenami	530
Plamica hiperergiczna	530
Polekowe osutki plamistogrudkowe	533
<i>Edward Rudzki</i>	
Polekowe odczyny krostkowe	536
<i>Edward Rudzki</i>	

ROZDZIAŁ 25

ALERGIA KONTAKTOWA INNYCH NIŻ SKÓRA NARZĄDÓW	539
---	------------

Otitis externa	539
<i>Edward Rudzki</i>	
Zapalenie spojówek	541
<i>Edward Rudzki</i>	
Zmiany alergiczne w jamie ustnej	542
<i>Edward Rudzki</i>	
Cheilitis	544
<i>Edward Rudzki</i>	
Vulvovaginitis	545
<i>Edward Rudzki</i>	

ROZDZIAŁ 26

PODSTAWOWE WIADOMOŚCI O INNYCH

CHOROBAH ALERGICZNYCH 547

Wstrząs anafilaktyczny 547

Edward Rudzki

Anafilaksja wywołana wysiłkiem
(*food-dependent exercise-induced anaphylaxis*) 551

Edward Rudzki

Dychawica oskrzelowa 553

Edward Rudzki

Alergiczny nieżyt nosa 557

Edward Rudzki

Wykaz skrótów 559

Indeks 565